

Creații

- [Către Novatian](#)
- [Epistola canonică către episcopul Basilide](#)
- [Scrisoare către Domitius și Didymus](#)
- [Către Fabius, episcopul Antiohiei \[8\]](#) .
- [Din interpretările cărții lui Iov \[14\]](#) .

Către Novatian

Dionisie îți urează sănătate fratelui său Novatus [\[1\]](#) . Dacă ai fost adus la aceasta împotriva voinței tale [\[2\]](#) , așa cum spui, atunci poți dovedi acest lucru întorcându-te (la Biserică) de bunăvoie. Totul trebuia îndurat, doar pentru a nu dezbină Biserica lui Dumnezeu. A îndura tortura pentru a nu dezbină Biserica nu ar fi mai puțin vrednic de laudă decât a suferi pentru că a refuzat să jertfești idolilor. Și, după părerea mea, (primul martiriu) ar fi chiar mai înalt (decât al doilea). Acolo omul suferă torturi doar pentru propriul suflet, dar aici pentru întreaga Biserică. Chiar dacă i-ai convinge sau obliga pe frați să revină acum la unanimitate, meritul tău ar fi mai mare decât vina ta, iar vina nu ți-ar fi imputată, ci meritul ar evoca laudă. Dar dacă nu poți face acest lucru din cauza neascultării (fraților), atunci măcar încearcă să-ți mântuiești sufletul. Îți doresc putere pentru pacea în Domnul.

Epistola canonică către episcopul Basilide

1. În scrisoarea ta către mine, fiul meu cel mai credincios și luminat, m-ai întrebat: la ce oră ar trebui să rupem postul înainte de Paște? Căci unii frați susțin, așa cum spui tu, că acest lucru trebuie făcut la lațul de sfoară, iar alții că trebuie făcut seara. Frații care sunt în Roma, cum se spune, așteaptă lațul de sfoară, iar despre cei care sunt aici ai spus că ei rupe postul mai devreme. Încerci să stabilești un timp exact și o oră complet definită, dar acest lucru este atât incomod, cât și nesigur. Căci după timpul învierii Domnului nostru este necesar să înceapă sărbătorile și bucuria, iar înainte de aceasta să smerească sufletele prin post, toată lumea este de acord cu asta. Dar în scrisoarea ta către mine ai arătat foarte înțelept și în conformitate cu înțelegerea Dumnezeieștilor Evanghelii, că în ele nu există nimic definit despre ceasul învierii. Căci evangheliștii i-au descris în moduri diferite pe cei care au venit la mormânt în momente diferite și au spus că toți L-au găsit pe Domnul deja înviat. Târziu în Sabat, așa cum a spus Matei (28:1); dis-de-dimineăță, pe când era încă întuneric, după cum scrie Ioan (20:1); foarte devreme dimineața, după cum spune Luca (24:1); și foarte devreme dimineața, când răsărise soarele, după

cum spune Marcu (16:2). Dar când a înviat, nimeni nu a arătat clar acest lucru. Dar este sigur că în seara Sabatului, când se făcea ziuă, prima dintre Sabate, cei care au venit la mormânt nu l-au găsit pe Domnul zăcând pe el. Și să nu-i reprezentăm pe evangheliști ca fiind în dezacord sau contrazicându-se între ei. Dar dacă ar părea să existe o diferență de opinie cu privire la această chestiune și dacă toți sunt de acord că în acea noapte a răsărit Lumina lumii, Domnul nostru, ei vorbesc diferit despre ceas: să ne străduim cu înțelepciune și credință să împăcăm cele spuse. Ceea ce a fost spus de Matei se citește astfel: Și mai târziu, în Sabat, când se făcea ziuă într-una din Sabate, Maria Magdalena și cealaltă Maria au venit să vadă mormântul. Și iată că s-a făcut un mare cutremur. Căci un înger al Domnului s-a coborât din cer, a venit și a rostogolit piatra și a șezut pe ea. Înfrățirea Lui era ca fulgerul și hainele Lui albe ca zăpada. De frica Lui, străjerii au tremurat și au rămas ca morți. Îngerul, răspunzând, a zis femeilor: „Nu vă temeți, căci știu că Îl căutați pe Isus răstignit. Nu este aici, căci a înviat, precum a zis” (28:1-6). Unii vor presupune că expresia „mai târziu”, conform uzului general al cuvântului, semnifică seara Sabatului; dar cei care ascultă mai înțelept vor spune că nu este vorba de aceasta, ci de miezul nopții, căci „mai târziu” înseamnă întârziere și timp lung. Și pentru a arăta că vorbea despre noapte și nu despre seară, a adăugat: „ieșind într-una din Sabate”. Și au venit, nu aducând încă miresme, cum au spus ceilalți evangheliști, ci ca să vadă mormântul și au găsit cutremurul care se făcuse și un înger șezând pe o stâncă și au auzit de la el: „Nu este aici, ci a înviat”. Tot așa spune Ioan: Într-o zi de Sabat, Maria Magdalena a venit dis-de-dimineață, pe când era încă întuneric, la mormânt și a văzut piatra luată de pe mormânt (20:1); și astfel, potrivit acestui evanghelist, „pe când era încă întuneric” a ieșit la mormânt. Luca spune: În ziua de Sabat, deci, au tăcut după poruncă; dar într-o zi de Sabat, foarte dis-de-dimineață, au venit la mormânt, aducând miresmele pe care le pregătiseră și au găsit piatra rostogolită de pe mormânt (23:56). Dimineața adâncă poate semnifica lumina de început a zorilor din prima zi a săptămânii. Căci Sabatul trecuse deja cu totul, împreună cu toată noaptea care a urmat, și începea o altă zi, când au venit ei aducând mirodenii și smirnă. De unde este evident că Domnul înviase cu mult timp înainte. Marcu urmează și el, spunând: „Au cumpărat mirodenii, ca să vină să-L ungă. Și foarte devreme dimineața, într-una din zilele de Sabat, au venit la mormânt, după ce răsărise soarele” (16:1-2). Și a zis: „foarte devreme dimineața”, ceea ce este consonant cu expresia „dimineața” și a adăugat: „după ce răsărise soarele”. Este evident că plecarea și călătoria lor au început târziu dimineața și foarte devreme; și în procesiunea lor și zăbovind la mormânt, au prelungit timpul până la răsăritul soarelui. Și atunci tânărul în haine albe le-a zis: „Sculați-vă, nu este aici” (Marcu 16:6). Hotărând că așa stau lucrurile, le dăm răspunsul nostru celor care au nevoie de o rezoluție precisă, la ce oră, sau la ce jumătate de oră, sau sfert de oră este potrivit să începem bucuria pentru învierea Domnului nostru din morți. Nu-i aprobăm pe cei care se grăbesc prea mult și care, chiar înainte de miezul

noptii, chiar dacă nu mult, încetează postul, ca fiind slabi de inimă și neînfrânați, precum cei care opresc cursul puțin înainte de a se termina. Căci, așa cum spune înțeleptul, nu este lipsit de importanță în viață chiar dacă lipsește puțin. Dar îi aprobăm pe cei care vor să fie ultimii în a rupe postul, care se întind până la limita superioară și răbdează până la a patra strajă, în care Mântuitorul nostru, mergând pe mare, li s-a arătat celor care navigau, ca fiind curajoși și harnici. Nu-i împietrim prea mult pe cei care, prin impulsul lor special, sau prin puterea lor, între o dată și alta, se odihnesc de post. Căci nu toți petrec cele șase zile de post în mod egal și uniform: ci unii rămân fără mâncare, sărindu-le pe toate, alții două, alții trei, alții patru și alții deloc. Cei care s-au ostenit complet sărind peste zile întregi fără mâncare și apoi oboresc și își pierd aproape orice putere, este scuzabil să mănânce mai devreme. Dar dacă unii, nu numai că nu au sărit peste zile fără mâncare, dar nici nu au postit, sau chiar au trăit în lux în cele patru zile precedente, apoi, ajungând la ultimele două zile, și doar aceste două zile, vinerea și sâmbăta, petrecând fără mâncare, se gândesc să facă ceva măreț și strălucit, rămânând în post până în zori: nu cred că astfel de oameni au realizat o ispravă egală cu cei care s-au ostenit în post un număr mai mare de zile. Acestea, în opinia mea, le-am scris ca un sfat.,sau un sfert de oră este potrivit pentru a începe bucuria pentru învierea Domnului nostru din morți”, răspundem noi. Nu-i aprobăm pe cei care se grăbesc prea mult și care, înainte de miezul nopții, chiar dacă nu mult, se întrerup de post, ca fiind slabi de inimă și neînfrânați, precum cei care opresc cursul puțin înainte de a se termina. Căci, așa cum spune înțeleptul, nu este lipsit de importanță în viață chiar dacă lipsește puțin. Dar pe cei care vor să fie ultimii în a rupe postul, care se întind până la limita mai mare și răbdează până la a patra strajă, în care Mântuitorul nostru, mergând pe mare, li s-a arătat celor care navigau, îi aprobăm, ca fiind curajoși și harnici. Nu-i împietrim prea mult pe cei care, prin impulsul lor special sau prin puterea lor, între un timp și altul, se odihnesc de post. Căci nu toți petrec cele șase zile de post în mod egal și uniform: ci unii rămân fără mâncare, sărindu-le pe toate, alții două, alții trei, alții patru și alții deloc.” Cei care s-au ostenit complet sărind peste zile întregi fără mâncare și apoi oboresc și își pierd aproape orice putere, este scuzabil să mănânce mai devreme. Dar dacă unii, nu numai că nu au sărit peste zile fără mâncare, dar nici nu au postit, sau chiar au trăit în lux în cele patru zile precedente, apoi, ajungând la ultimele două zile, și doar aceste două zile, vinerea și sâmbăta, petrecând fără mâncare, se gândesc să facă ceva măreț și strălucit, rămânând în post până în zori: nu cred că astfel de oameni au realizat o ispravă egală cu cei care s-au ostenit în post un număr mai mare de zile. Acestea, în opinia mea, le-am scris ca un sfat.,sau un sfert de oră este potrivit pentru a începe bucuria pentru învierea Domnului nostru din morți”, răspundem noi. Nu-i aprobăm pe cei care se grăbesc prea mult și care, înainte de miezul nopții, chiar dacă nu mult, se întrerup de post, ca fiind slabi de inimă și neînfrânați, precum cei care opresc cursul puțin înainte de a se termina. Căci, așa cum spune înțeleptul, nu este lipsit de importanță în viață chiar dacă lipsește

puțin. Dar pe cei care vor să fie ultimii în a rupe postul, care se întind până la limita mai mare și răbdează până la a patra strajă, în care Mântuitorul nostru, mergând pe mare, li s-a arătat celor care navigau, îi aprobăm, ca fiind curajoși și harnici. Nu-i împietrim prea mult pe cei care, prin impulsul lor special sau prin puterea lor, între un timp și altul, se odihnesc de post. Căci nu toți petrec cele șase zile de post în mod egal și uniform: ci unii rămân fără mâncare, sărindu-le pe toate, alții două, alții trei, alții patru și alții deloc.” Cei care s-au ostenit complet sărind peste zile întregi fără mâncare și apoi obosesc și își pierd aproape orice putere, este scuzabil să mănânce mai devreme. Dar dacă unii, nu numai că nu au sărit peste zile fără mâncare, dar nici nu au postit, sau chiar au trăit în lux în cele patru zile precedente, apoi, ajungând la ultimele două zile, și doar aceste două zile, vinerea și sâmbăta, petrecând fără mâncare, se gândesc să facă ceva măreț și strălucit, rămânând în post până în zori: nu cred că astfel de oameni au realizat o ispravă egală cu cei care s-au ostenit în post un număr mai mare de zile. Acestea, în opinia mea, le-am scris ca un sfat.

2. Cât despre femeile care sunt în purificare, consider inutil să întreb dacă le este permis să intre în casa lui Dumnezeu într-o astfel de stare. Căci nu cred că ele, dacă sunt credincioase și pioase, fiind într-o astfel de stare, ar îndrăzni să se apropie de sfânta masă sau să se atingă de Trupul și Sângele lui Hristos. Căci nici măcar femeia care a avut o hemoragie de doisprezece ani, pentru vindecare, nu L-a atins, ci doar L-a înviat. A se ruga, în orice stare s-ar afla cineva și oricât de dispus ar fi să-L pomenească pe Domnul și să ceară ajutor, nu este interzis. Dar a se apropia de El, care este Sfânta Sfintelor, să fie interzis celui care nu este complet curat cu sufletul și trupul.

3. Cei ce s-au căsătorit însă trebuie să fie ei înșiși judecători destui. Căci l-au auzit pe Pavel scriind că este cuviincios ca oamenii să se ferească unii de alții prin consimțământ pentru o vreme, ca să se îndumnezeiască rugăciunii și apoi să trăiască din nou împreună (1 Corinteni 7:5).

4. Cei care au avut o scurgere nocturnă involuntară, să-și urmeze și ei conștiința și să se cerceteze, dacă se îndoiesc de ea sau nu; precum spune Apostolul despre mâncare: Dacă cine se îndoiește mănâncă, este osândit (Romani 14:23). Și în acest caz, oricine se apropie de Dumnezeu să aibă conștiință bună și îndrăzneală, după cugetul său. Tu, iubitule, ca unul care ne respectă (căci, fără îndoială, nu ca unul care nu știe), ne-ai propus aceste întrebări, dispunându-ne să fim de un gând și de un suflet cu tine, așa cum suntem și noi. Dar eu, nu ca un învățător, ci fiindcă se cuvine să vorbim unii cu alții, cu toată simplitatea, mi-am propus părerea miercuri. Judecă despre aceasta, fiul meu cel preaînțelept, și scrie-mi dacă ți se pare ceva mai drept și mai bun, sau dacă vezi că este așa. Îți doresc, fiul meu iubit, să fii sănătos și să slujești Domnului în pace.

Scrisoare către Domitius și Didymus

Din Istoria Bisericii a lui Eusebiu (VII, 11). Eusebiu leagă această epistolă de vremea persecuției lui Valerian; dar epistola vorbește despre acele evenimente care i s-au întâmplat Sfântului Dionisie în timpul lui Decius și despre care el însuși relatează mai pe larg și mai clar în epistola către Germanus (Eusebiu, ibid, VI, 40). De aici rezultă că în epistola către Domitius și Didimus, Sfântul Dionisie vorbește și despre persecuția lui Decius.

I. Ar fi de prisos să enumărăm (martirii) noștri pe nume, întrucât sunt mulți și vă sunt necunoscuți. Să știți măcar că bărbați și femei, tineri și bătrâni, fecioare și bătrâne, soldați și țărani, oameni de ambele sexe și de toate vârstele, după ce au câștigat victoria în luptă, au primit cununi, unii cu bici și foc, alții cu fier. Pentru alții, nici măcar cel mai lung timp nu a fost de ajuns pentru a se face primitori înaintea Domnului, așa cum îmi lipsește și mie. El m-a cruțat până la un alt timp potrivit, pe care El Însuși îl știe, căci El Însuși a zis: „*Într-un timp plăcut Ți-am ascultat și în ziua mântuirii Ți-am ajutat*” (Isaia 49:8).

Dar voi întrebați ce s-a întâmplat cu noi și vreți să știți în ce situație ne aflăm acum. Cu siguranță ați auzit cum, când sutașul și ofițerii [garda cetății] [3] împreună cu soldații și slugile care erau cu ei, ne duceau în lanțuri pe mine, Gaius, Faustus, Petru și Pavel, niște mareoți au năvălit asupra noastră și, deși noi nu voiam să-i urmăm, ne-au prins și ne-au târât cu forța. Și acum eu, Gaius și Petru, singuri, despărțiți de ceilalți frați, suntem înmormântați într-un loc pustiu și murdar din Libia, la trei zile de mers de Paretonia [4].

II. Și în oraș [5] s-au ascuns preoții Maxim, Dioscor, Demetrius și Lucius cu scopul de a-i vizita în secret pe frați (cei mai faimoși din lume Faustinus și Aquila rătăcesc prin Egipt), precum și diaconii Faustus, Eusebius și Hairemon, care au rămas după ce au murit de boală [6]. Dumnezeu l-a întărit pe Eusebius de la bun început și l-a pregătit pentru slujba neînfrică a mărturisitorilor care erau sub pază și pentru îngroparea nesigură a trupurilor martirilor răposați și fericiți [7]. Guvernatorul (cetății) până în ziua de azi nu încetează, așa cum am spus, să ucidă cu cruzime pe unii dintre cei aduși la el, să-i chinuie pe alții cu torturi, să-i obosească pe alții cu închisori și lanțuri și poruncește ca nimeni să nu se apropie de ei, veghind să vadă dacă este cineva prins. Și totuși Dumnezeu, datorită zelului și trezviei fraților, îi alina pe cei suferinzi.

Către Fabius, episcopul Antiohiei [8].

1. Persecuția împotriva noastră nu a început odată cu decretul regal, ci cu un an întreg mai devreme. Un poet [91], care prezisese dezastre pentru acest oraș, stârnise și incitase deja mulțimi de păgâni împotriva noastră, înflăcărând în ei superstiția lor obișnuită. Incitați de el, considerau orice faptă rea pe deplin permisă și considerau că singura faptă pioasă era să le slujească acestor demoni ai lor, și anume, în crimele pe care le plănuiau împotriva noastră.

Mai întâi, au apucat un bătrân pe nume Metra și l-au silit să rostească cuvinte blasfemii, iar când acesta nu le-a ascultat, au început să-l lovească cu bețe pe corp, i-au străpuns fața și ochii cu bastoane ascuțite și, ducându-l în suburbii, l-au ucis cu pietre. Apoi au dus o femeie credincioasă pe nume Quinta la templul idolilor și au silit-o să se închine idolilor. Și când ea a refuzat cu dezgust, au apucat-o de picioare și au târât-o prin tot orașul pe pavajul neuniform, au lovit-o de pietrele de moară și, bătând-o cu biciul în același timp, au dus-o în același loc și au ucis-o. Apoi au început cu toții să spargă casele creștinilor temători de Dumnezeu și fiecare s-a grăbit să-și jefuiască vecinii cunoscuți și să le jefuiască proprietățile. Bunurile casnice mai valoroase le-au luat pentru ei înșiși, iar pe cele mai ieftine și cele din lemn le-au împrăștiat și le-au ars pe străzi, astfel încât Alexandria semăna cu un oraș în mâinile dușmanilor. Frații s-au întors și au plecat, privind cu bucurie la jaful averilor, asemenea celor despre care a mărturisit Pavel (Evrei 10:34). Și nu știu dacă cineva s-a lepădat vreodată de Domnul, decât poate cineva care a căzut în mâinile păgânilor. Au luat (apoi) pe minunata fecioară bătrână Apollonia și i-au scos toți dinții cu lovituri în maxilare; apoi, făcând un foc afară din cetate, au amenințat-o că o vor arde de vie dacă nu va rosti cuvinte nelegiuite cu ei. Dar ea, cerând îngăduință pentru scurt timp și primind libertatea, s-a aruncat pe neașteptate în foc și a fost arsă. L-au luat pe Serapion în casa lui, l-au chinuit cu torturi crude și, zdrobindu-i toate mădularele, l-au aruncat cu capul în jos de pe acoperișul casei. Nu ni s-a îngăduit să trecem ziua sau noaptea pe drumul mare, pe drumul de țară sau pe poteci, pentru că toată lumea striga neîncetat și pretutindeni: cine nu rostește cuvinte hulitoare, să-l tragă afară îndată și să-l ardă. Și toate acestea au continuat mult timp. Insurecția și războiul civil care au urmat au întors cruzimea îndreptată împotriva noastră împotriva lor, iar noi ne-am odihnit puțin, pentru că furia lor nu avea timp pentru noi.

Dar deodată a sosit vestea despre o schimbare în domnia care ne fusese favorabilă și o mare frică de cumplita sentință îndreptată împotriva noastră s-a răspândit peste tot. Apoi a venit un decret care aproape a împlinit chiar groaza pe care o prezisese Domnul: să înșele, dacă este cu putință, chiar și pe cei aleși (Matei 24:24). Toată lumea a fost cuprinsă de frică. Și îndată mulți dintre cei mai nobili oameni, de frică, s-au grăbit să îplinească porunca împăratului; alții, care ocupau funcții publice, au fost siliți să facă acest lucru chiar de ocupațiile lor; alții au fost răpiți de persoane apropiate. Chemați pe nume, s-au apropiat de jertfele

necurate și josnice - unii palizi și tremurând, ca și cum nu ar fi vrut să aducă o jertfă, ci să devină ei înșiși victime junghiate în cinstea idolilor. Marea mulțime de oameni care venea la ei râdea de ei și era clar pentru toți că se temeau atât să guste moartea, cât și să aducă jertfe. Alții, însă, s-au apropiat de altare cu mai multă îndrăzneală și, prin îndrăzneala lor, au încercat să arate că nu fuseseră creștini înainte. Lor li se aplică în cel mai înalt grad de adevăr prezicerea Domnului, că le va fi greu să se mântuiască (cf. Matei 19:23). Dintre ceilalți, unii s-au urmat unii pe alții, alții s-au urmat altora, alții au fugit și unii au fost prinși. Dintre aceștia din urmă, unii au rezistat până la lanțuri și închisoare, iar unii, deși au petrecut mult timp în închisoare, mai târziu, înainte de a aștepta măcar judecata, s-au lepădat. Alții, după ce au îndurat unele torturi, nu au îndrăznit să îndure alte chinuri.

Însă stâlpii tari și binecuvântați ai Domnului, întăriți de El Însuși și primind (de la El) putere și tărie vrednică și corespunzătoare credinței lor neînvinsă, au devenit martori minunați ai împărăției Sale. Primul dintre ei a fost Iulian, un om care suferea de gută. Nu mai putea sta în picioare sau merge și a fost adus împreună cu alți doi care îl purtau. Dintre aceștia din urmă, unul s-a lepădat imediat, iar celălalt, pe nume Cronion, supranumit Eunia, precum și bătrânul Iulian însuși, mărturisindu-L pe Domnul, au fost purtați pe cămile prin tot orașul, care era foarte mare, după cum știți; au fost biciuiți sus de pământ și în cele din urmă au fost arși cu cel mai violent foc, în prezența tuturor oamenilor care îi înconjurau. Când erau conduși la moarte, un soldat care era lângă ei a început să se împotrivescă insultărilor, dar oamenii au strigat (la el), iar acest prea curajos campion al lui Dumnezeu Vis, deși îndurase cu vitejie o mare luptă pentru evlavie, a fost condus (la locul execuției) și i s-a tăiat capul. La fel și un altul, libian de origine, dar cu nume și promisiune un adevărat Macarie [\[10\]](#), neascultând insistențele judecătorului de a se retrage, a fost ars de viu. După ei, Epimah și Alexandru au fost și ei arși în focul cel mai puternic, fiind mai întâi închiși mult timp și apoi îndurând multe torturi, tăieturi și biciuiri.

Patru femei au suferit și ele alături de ele: sfânta fecioară Amonaria, după ce a îndurat torturi îndelungate din partea judecătorului, combinate cu torturi crude, a fost dusă la execuție, pentru că refuzase să rostească măcar un cuvânt din ceea ce i-a poruncit să spună și a rezistat. Celelalte: venerabila bătrână Mercuria, Dionysia, cea cu mulți copii, care nu-și iubea copiii mai mult decât pe Domnul, și o altă Amonaria au murit ucise de sabie, fără a suferi alte torturi, deoarece guvernatorului i-a fost rușine să le tortureze în zadar și să sufere înfrângerea din partea femeilor. Prima campioană, Amonaria, a acceptat tortura pentru toate.

Egiptenii Iron, Atyr și Isidor au fost și ei aduși, și cu ei un băiat de cincisprezece ani pe nume Dioscor. Judecătorul s-a adresat mai întâi tânărului și a încercat să-l ispitească cu cuvinte, ca fiind mai credul, și să-l constrângă cu torturi, ca fiind

mai maleabil; dar Dioscor nu a cedat nici persuasiunii, nici torturii. Pe ceilalți, după cele mai crude torturi, i-a aruncat și pe ei în flăcări, dar pe Dioscor, care strălucea înaintea tuturor oamenilor și le stârnea admirația prin răspunsurile foarte înțelepte la întrebările lor, l-a eliberat, spunând că, condescendent față de vârsta sa, îi dădea timp să-și vină în fire. Acest Dioscor plăcut lui Dumnezeu este acum printre noi, așteptând o carieră mai înaltă și o realizare mai importantă. Și un anume Nemesion, tot egiptean, a fost mai întâi calomniat ca fiind complice la tâlhari; dar s-a disculpat în fața centurionului de această acuzație, deoarece nu se potrivea deloc cu viața sa. Apoi l-au denunțat ca fiind creștin și a apărut în lanțuri în fața guvernatorului. Guvernatorul era un om foarte nedrept; l-a supus la torturi și biciuiri mai mari decât pe tâlhari și, printre tâlhari, l-a aruncat în foc. Astfel, binecuvântatul a fost considerat vrednic să fie asemenea lui Hristos.

În fața curții stătea un detașament întreg de soldați - Amon, Zenon, Ptolemeu și Ingenis și cu ei cel mai bătrân Teofil. Când un om, acuzat că aparține creștinismului, a început să fie înclinat să se lepede de creștinism, acești soldați, stând acolo, au scrâșnit din dinți, au făcut semne cu ochii, au întins mâinile, și-au mișcat tot corpul. Când toată lumea și-a îndreptat atenția spre ei, ei, fără să aștepte ca alții să-i ia, au alergat ei înșiși în grabă la scaunul judecătorului și s-au mărturisit creștini, așa că guvernatorul și cei care ședeau cu el s-au înspăimântat. Și astfel, acuzații, așteptând tortura, au devenit mai îndrăzneți, iar judecătorii au tremurat. Și ei (mucenicii) au părăsit curtea triumfător, bucurându-se de ocazia mărturisirii lor, deoarece Dumnezeu le-a acordat o victorie glorioasă.

În orașe și sate au fost mulți alții care au fost exterminați de păgâni. Dintre aceștia, voi menționa doar unul ca exemplu. Ischirion a fost angajat ca agent pentru una dintre căpeteniile. Cel care l-a angajat (stăpânul) i-a poruncit să aducă jertfe (idolilor), iar când acesta nu s-a supus, l-a certat și l-a ocărat pentru încăpățânarea sa; și cum răbdarea lui nu s-a clintit nici atunci, a apucat un băț mare și, străpungându-i măruntaiele (lui Ischirion) cu el, l-a ucis. Este oare necesar să vorbim despre mulțimea celor care, rătăcind prin deșerturi și munți, au pierit de foame și sete, de frig, boli, tâlhari și fiare sălbatice? Cei care au supraviețuit printre ei servesc drept martori ai alegerii și victoriei lor. Pentru a dovedi acest lucru, voi cita un incident de acest fel. Chairemon, la bătrânețe, a fost episcop al orașului Nilopolis [\[11\]](#). El a mers cu tovarășa sa de viață (συμβίω) în Muntele Arabiei și nu s-a mai întors niciodată, iar frații, oricât de mult au căutat, nu i-au putut găsi nici vii, nici morți. Pe același Munte Arabiei, mulți au fost capturați în sclavie de către sarazinii barbari, iar unii dintre ei au fost răscumparați cu mare greutate pentru sume mari de bani, în timp ce alții nu au fost încă răscumparați. Și ți-am spus acestea, fratele meu, nu fără scop, ci ca să știi câte și ce fel de nenorociri cumplite s-au abătut asupra noastră. Cei care le-au trăit într-o măsură mai mare, desigur, știu și mai multe [\[12\]](#).

2. Dar aceiași martiri divini ai noștri, care acum stau cu Hristos, părtași la împărăție și la judecata Lui, care împreună cu El execută judecata, au primit pe câțiva frați căzuți, vinovați de jertfe idolilor. Văzând convertirea și pocăința lor și presupunând că ar putea fi plăcut Celui care nu dorește deloc moartea păcătosului, ci așteaptă pocăința lui, i-au primit și i-au introdus în adunările lor și i-au făcut părtași la rugăciuni și mese. Deci, ce ne sfătuiți, fraților, în acest caz? Ce să facem? Să rămânem în acord și unanimitate cu ei, să observăm judecata și dragostea lor și să facem bine celor cărora le-au arătat milă? Sau să recunoaștem judecata lor ca fiind nedreaptă, să ne facem judecători ai opiniei lor, să jignim mila și să distrugem ordinea (stabilită de ei)?

3. Vă voi da un exemplu care ni s-a întâmplat. Am avut un bătrân credincios, un anume Serapion. A trăit mult timp fără mustrare, dar în vreme de ispită a căzut. Adesea după aceea a cerut iertare, dar nimeni nu l-a ascultat, deoarece el (printre alții) jertfese idolilor. Îmbolnăvinduse, Serapion a rămas inconștient și fără limbă timp de trei zile la rând, dar în a patra zi, după ce a plecat puțin, l-a chemat pe nepotul său și i-a zis: „Copilule! Cât timp mă vei ține? Grăbește-te, te rog, și eliberează-mă repede. Cheamă la mine pe unul dintre prezbiteri.” După ce a spus acestea, și-a pierdut din nou limba. Băiatul a alergat la prezbiter. Era deja noapte. Și prezbiterul era bolnav. Nu putea veni, dar, deoarece poruncisese ca muribunzilor, dacă cer, și mai ales dacă ceruseră mai înainte, să li se dea voie, ca să poată pleca din această viață cu bună nădejde, i-a dat băiatului o mică părtică din Euharistie, poruncindu-i să o înmoaie și să o pună în gura bătrânului. Băiatul s-a întors cu Euharistia și, înainte să intre în cameră, Serapion și-a revenit și a spus: „Ai venit, copilul meu? Preotul nu a putut veni el însuși, așa că fă repede ce ți s-a poruncit și lasă-mă să plec.” Băiatul a înmuiat particula și a turnat-o (ἐνέχρεε) în gură. Bătrânul, de îndată ce a înghițit-o, și-a dat imediat duhul. Nu este oare clar că a fost păstrat și a rămas în viață până în momentul hotărârii, până în momentul în care, după iertarea păcatelor, a putut fi mărturisit (de Hristos) pentru multele fapte bune pe care le făcuse [\[13\]](#) .

Sursa: Operele Sfântului Dionisie cel Mare, Episcopul Alexandriei, în traducere rusă. — Publicația Academiei Teologice din Kazan. / Traducere, notare și introducere de preotul A. Druzhinin, editată de prof. dr. L. Pisarev. — Kazan: Tipo-litografia Universității Imperiale, 1900. — Pp. 49-56.

Din interpretările cărții lui Iov [\[14\]](#) .

Capitolul II, 10. Și el (Iov) a ridicat ochii și a zis către ea: „De ce ai vorbit ca una dintre femeile cele nechibzuite? Dacă am primit lucruri bune din mâna Domnului, nu vom îndura oare răul? În toate aceste lucruri care i s-au întâmplat, Iov n-a păcătuit cu gura lui înaintea lui Dumnezeu și n-a dat nebunie lui Dumnezeu.

Cuvintele: „Cum ai spus una dintre femeile nechibzuite”, unii au explicat ca aplicându-se Evei. „Ai imitat”, spune el, pe cea care a primit prima rană păcatului și cu sfaturi similare l-ai înșelat pe cel cinstit ca chip al lui Dumnezeu și era liber de orice viciu. Ea nu cunoștea planurile rele și răuvoitoare ale șarpelui și înțelepciunea lui animalică și sălbatică. Pentru această înțelepciune este numit cel mai înțelept, dar nu în comparație cu oamenii; căci cel nedrept nu poate fi mai înțelept decât cel sfințit drept, nici apostatul nu-i întrece în înțelepciune pe cei care locuiesc cu Dumnezeu. Dar dacă îi învinge pe cei nebuni și nerezonabili prin viclenie, amăgindu-i cu lut și cu confecționarea cărămizilor, iar pe cei care nu strigă către Dumnezeu pentru că nu observă planurile Lui, atunci aceștia pot fi deja numărați printre animale. Numai în comparație cu ele a fost numit mai înțelept. Atunci primul Adam, înșelat de el, care era doar un suflet viu, dar nu încă un duh dătător de viață, și coasta lui înșelată anterior, creată ca o femeie, nu erau încă perfecte. Astfel, el nu este mai înțelept nici decât oamenii, nici decât îngerii. Și cum putea fi el mai înțelept decât îngerii, care au trebuit să sufere înfrângere de la ei, și nu numai de la ei, ci și de la toți cei ce sunt egali aici cu îngerii. Așa a fost Iov, care l-a biruit și l-a cucerit din toate părțile. Diavolul nu l-a cucerit și nu l-a dus în păcat, nici cu bogăția, nici cu fericirea, ci, după cum mărturisește Dumnezeu despre el, a rămas fără prihană. Nu a slăbit din cauza unei boli insuportabile și a unui ulcer incurabil care i-a acoperit tot trupul, ci a îndurat totul pentru ca providența Domnului cu privire la el să se împlinească și să se arate drept. Pentru aceasta primește bătrânețea și o răsplată victorioasă. Prinde-l, spune el, sclavul veșnic, și joacă-te cu el ca cu o pasăre [\[15\]](#). Vrei și tu să fii faimos în lupte? Antrenează-te în arenă, îndură cu vitejie necazurile sufletului, ca să poți îndura și pe cele trupești. Și fericitul Iov, dacă nu s-ar fi antrenat cum se cuvine înainte de luptă, nu ar fi ajuns atât de faimos [\[16\]](#); Dacă nu ar fi încercat să fie liber de lașitate, ar fi rostit ceva insolent când i-au murit copiii. Dar acum a rezistat tuturor loviturilor: nici pierderea averii sale și dispariția unei asemenea bogății, nici moartea copiilor săi, nici compasiunea soției sale, nici rănilor trupului său, nici ocările prietenilor săi, nici abuzul sclavilor săi nu l-au zdrobit. Dacă vrei să-i vezi practicile, atunci ascultă-i cuvintele despre cum disprețuiește proprietatea: Chiar dacă am făcut din aur tăria mea și chiar dacă m-am încrezut în pietre prețioase, chiar dacă m-am bucurat de marea bogăție pe care o am [\[17\]](#). De aceea, nu s-a tulburat în suflet când i-a fost luată averea, deoarece nu a fost părtinitor față de ea în momentul în care o avea. Ascultă, de asemenea, cum și-a îngrijit copiii. Nu i-a mângâiat peste măsură, așa cum facem

noi, ci le-a cerut o conștiințiozitate deplină. Gândește-te ce judecător strict al păcatelor evidente a fost cel care a adus o jertfă pentru cele secrete. Și dacă vrei să auzi despre practicile sale în materie de castitate, ascultă cuvintele lui: Am făcut un legământ cu ochii mei că nu mă voi gândi la o fecioară [18]. De aceea, soția lui nu l-a frânt. O iubise și înainte, dar nu peste măsură, ci așa cum se cuvine să iubești o soție. De aceea mi se pare uimitor cum diavolul, știind exercițiile sale, a putut avea ideea de a stârni o luptă. De unde i-a venit asta în minte? Această fiară este vicleană și niciodată nu cade în disperare, ceea ce este cea mai mare condamnare pentru noi; nu pierde niciodată speranța pieirii noastre, în timp ce noi disperăm de propria noastră mântuire. Observați, de asemenea, cum se gândea lov la înfrângerea și vătămarea trupului. Deși nu suferise niciodată așa ceva și și-a petrecut viața în bogății și plăceri și s-a bucurat de alte avantaje, totuși se gândea zilnic la nenorocirile străinilor. Arătând acest lucru, el a spus: frica de care eram îngrozit m-a cuprins [19] și iarăși: Plângeam pentru orice neputință și oftam când vedeam un om în necazuri [20]. De aceea, niciuna dintre nenorocirile mari și insuportabile care i s-au întâmplat nu l-a tulburat. Așadar, nu acordați atenție vânzării de proprietăți, nici morții copiilor, nici ulcerului incurabil, nici vicleniilor soției, ci ceea ce este mult mai greu (decât toate acestea). Ce, va spune cineva, a suferit lov mai mult decât atât? Adevărat, din narațiune nu aflăm nimic mai mult. Nu învățăm pentru că suntem leneși, dar cel care este sânguincios și caută cu atenție perle va învăța mult mai mult. Căci nu aceste privațiuni, ci altceva i-a fost greu și l-ar fi putut speria mai mult. Și în primul rând, că nu știa nimic clar despre împărăția cerurilor și înviere. Iată ce a spus cu lacrimi: căci nu voi trăi veșnic, așa că voi fi răbdător [21]. În al doilea rând, că era conștient de multe lucruri frumoase în sine; în al treilea rând, că nu era conștient de nicio nedreptate în sine; în al patrulea rând, că considera nenorocirile trimise de Dumnezeu; și chiar dacă le-ar fi considerat trimise de diavol, acest lucru ar fi fost suficient pentru a-l tulbura. În al cincilea rând, că a auzit cuvintele prietenilor care îl calomniau cu ocazia calamității: suferi pedepse mult disproportionale față de păcatele tale [22]. În al șaselea rând, că a văzut cum cei care trăiau în răutate prosperau și l-a învinovățit. În al șaptelea rând, că nu putea privi la altul care suferise odată aceleași calamități [23]... Și dacă vreți să știți cum a fost (pentru lov să îndure) toate acestea, imaginați-vă situația actuală a omului: acum, când împărăția este făgăduită, când nădăjduim la înviere și binecuvântări de nedescris, când știm de mii de fapte rele în urma noastră, avem atâtea exemple, posedăm o astfel de filozofie, - unii, pierzând puțin aur, adesea dobândit prin furt, își consideră viața insuportabilă. Și între timp nici soția nu-i atacă, nici copiii nu pier, nici prietenii nu calomniază, nici membrii casei nu bat joc, ci mulți chiar îi consolează - unii cu cuvinte, alții cu fapte. De câte coroane a fost vrednic cel care a văzut că averea adunată prin mijloace cinstite a fost complet și fără motiv jefuită și, după toate acestea, a îndurat nenumărate furtuni de ispite și, în toate ispitele, a rămas statornic și pentru orice a adus mulțumiri cuvenite lui Dumnezeu? În afară de toate celelalte, numai cuvintele

soției au fost suficiente pentru a dărâma stânca [\[24\]](#) . Și observați viclenia ei. Ea nu pomenește de proprietăți, nici de turme de oi și boi, căci știa părerea soțului ei în aceste privințe, dar în ceea ce era mai important decât toate acestea, și anume copiii, ea pictează un tablou trist și își înfățișează propriile nenorociri. Dacă femeile au influențat adesea mulți oameni care erau în prosperitate și nu au suferit nimic greu, atunci gândiți-vă cât de curajos a fost sufletul lui Iov, care a respins-o pe soția care a venit cu atâția prieteni și a învins cele două sentimente cele mai tiranice - pasiunea și compasiunea, deși mulți dintre cei care au obținut victoria asupra pasiunilor au fost învinși de compasiune. Nobilul Iosif s-a abținut de la cea mai tiranică plăcere și a evitat-o pe femeia barbară care a folosit o mie de viclenii, dar nu s-a putut abține de la lacrimi și, văzându-i pe frații care îl jigniseră, spiritul său s-a înflăcărat și, spălându-și repede fața, a dezvăluit întreaga problemă. Când o femeie apare cu cuvinte pline de tristețe, când chiar și întâmplarea o ajută, când rănilor și ulcerelor și nenumărate valuri de nenorociri sunt pentru ea, atunci cum se poate, pe bună dreptate, să nu recunoască ca fiind mai puternic decât orice neclintit un suflet care nu a suferit nici măcar de o astfel de furtună?

Capitolul IX, 10. El face lucrări mari și nepătrunse, glorioase și minunate, fără număr.

Ați văzut ce spune fericitul Iov despre Dumnezeu. După ce L-a cinstit și L-a glorificat cu multe și detaliate cuvinte, el își unește din nou laudele, zicând: Cel ce face lucruri mari și nepătrunse, lucruri slăvite și minunate, care nu sunt de număr. Căci, deși numărul este nenumărat și nu are sfârșit, întrucât admite întotdeauna creștere și adăugare până la infinit, totuși lucrările lui Dumnezeu, spune el, întrec orice număr infinit. Dacă astfel sunt lucrările, atunci cu cât mai mult este El Însuși? Ceea ce este de neînțeles și infinit pentru fiecare este cel mai mic pentru Dumnezeu, atât în cantitate, cum se spune aici, cât și în mărime, cum se spune în psalm, unde este numit mare peste măsură: Mare este Domnul și foarte vrednic de laudă și mărima Lui nu are sfârșit [\[25\]](#) . El este mai presus de orice laudă, mai uimitor decât orice uimire, mai slăvit decât orice slavă și mai presus de orice înălțime, după cum este scris: Domnul este înfricoșător și foarte mare și minunată este puterea Lui. Slăvind-L pe Domnul, preaînălțați-L cât puteți, căci El va întrece și mai mult [\[26\]](#) . Și nu ar fi ușor să selectăm din scripturile divine și să oferim imnuri mărețe de laudă: Dumnezeu întrece toate aceste imnuri în slava și măreția Sa.

Capitolul XXIII, 8. Dacă merg primul, nu voi mai exista; dar dacă merg ultimul, ce voi ști?

Dumnezeu există întotdeauna și stă înaintea Lui de-a lungul întregii epoci și rămâne întreg; dar pentru noi, ceea ce este semnificat prin cuvintele: prezent și

prezent, nu poate fi durabil și nu rămâne într-o formă întreagă, ci în acel moment, așa cum se numește, trece foarte repede înainte de a fi reținut de gând. Prezentul nu există deloc și nimeni nu-l poate prinde nici măcar prin gând, căci este dus, fugind și îndepărtându-se. Și despre ceea ce fuge și dispare neîncetat, se poate spune că există? Iar viitorul, care urmează să apară în scurt timp și să dispară curând, când încă nu există, se grăbește deja să dispară. De aceea, uimitorul lov a arătat irezistibilitatea și instabilitatea timpului, spunând despre sine: Dacă mă duc în primul, nu mai sunt; iar în cel de-al doilea, de unde știu? El arată că noi, oamenii, trăim doar în prezent și am omis trecutul și nu avem încă viitorul.

Capitolul XXVIII, 20-23. Dar de unde se găsește înțelepciunea și ce loc este pentru pricepere? Ea este ascunsă de orice om și ascunsă de păsările cerului. Nimicirea și moartea au zis: „Am auzit slava ei.” Dumnezeu îi cunoaște bine calea, căci El Însuși îi cunoaște locul.

Singura sursă de înțelepciune este Dumnezeu. Și lov dorește să găsească această sursă atunci când spune constant: Dar de unde se găsește înțelepciunea? Și ce loc mai are priceperea? Și când, descriind inaccesibilitatea și incompreensibilitatea ei pentru mulți, adaugă: este ascunsă de orice om. Crezând că este cunoscută numai sfinților, el notează: Dumnezeu îi cunoaște calea etc. Dar unde este și de unde vine, spune în alt loc: La El este înțelepciunea și tăria, la El este sfatul și priceperea [27]. Așadar, există un singur părinte și dătător de înțelepciune și oricine o are, a primit-o de la El, căci Domnul dă înțelepciune și din fața Lui cunoștință și pricepere, așa cum arată cartea înțeleaptă [28] și așa cum învață o altă scriptură similară în cuvintele: El este conducătorul înțelepciunii și îndreptătorul înțelepților [29]. În mâinile Lui suntem noi și cuvintele noastre și toată priceperea și cunoașterea meșteșugurilor. „Nimic bun sau admirabil nu ne-a venit din niciun alt loc, ci tot ce este bun este al Lui și tot ce este bun este al Lui”, spune Zaharia [30]. Din El a crescut și a apărut întreaga plinătate (τό τε σύνστημα καί τό πλήρωμα) virtuților. De aceea, atât cei care iau în considerare toate virtuțile împreună, cât și cei care le definesc pe fiecare dintre ele separat, le atribuie lui Dumnezeu, iar înțelepciunea mai presus de toate, întrucât este mai veche decât celelalte și le conduce, iar în noi este ca și cum ar fi temelia pentru crearea celorlalte virtuți. Căci precum cineva este bun, așa este și cineva înțelept, stând pe tronul Lui [31], spune Sirah, și explicând de ce îi atribuie acest nume excelent și unic, adaugă: Domnul Însuși l-a creat și l-a turnat peste toate lucrările Sale [32]. Și Baruh ne invită la această binecuvântată cunoaștere, zicând: Învățați unde este pricepere, unde este putere, unde este înțelepciune pentru a înțelege împreună, unde este longevitate și viață, unde este lumină a ochilor și pace?” Cine i-a găsit locul și cine a intrat în comorile ei? [33] Căci locul originii sale și comoara din care iese și este distribuită celor care au primit-o este Dumnezeu; de aceea El i-a

muștră mai înainte pe cei care nu-L primesc. Ai părăsit, spune el, izvorul înțelepciunii; dacă ai fi umblat pe calea lui Dumnezeu, ai fi trăit în pace pentru totdeauna [34]. Acest lucru a fost explicat pe larg și de alții, care înțeleg prin înțelepciune fie cunoașterea și contemplarea lucrurilor, fie evlaviază; dar voi expune pe scurt și clar ce cred despre înțelepciunea menționată aici. După părerea mea, înțeleptul și sfântul Iov spune așa: Toate celelalte lucruri, cum ar fi substanțele metalice, artele, cunoașterea și toate celelalte, pe care el însuși le-a enumerat cu uimire, omul le-a dobândit prin înțelepciune; dar înțelepciunea însăși, ne întrebăm, de unde a găsit-o? A săpat a pământul și a explorat adâncurile mării pentru a o găsi? Nicidecum: această dobândire este darul lui Dumnezeu [35].

Sursa: Operele Sfântului Dionisie cel Mare, episcopul Alexandriei, în traducere rusă. — Publicația Academiei Teologice din Kazan. / Traducere, notare și introducere de preotul A. Druzhinin, editată de profesorul de economie L. Pisarev. — Kazan: Tipo-litografia Universității Imperiale, 1900. — Pp. 95-102.

Note

1. Eusebiu îl numește în mod eronat pe Novatian Novatus. Ieronim (de viris illustribus, cap. 69) corectează această eroare în relatarea sa despre această epistolă, în timp ce Rufinus, în traducerea sa a Istoriei Bisericii a lui Eusebiu, amplifică eroarea acestuia din urmă adăugând cuvintele: „El i-a scris și lui Novatian”.
2. Adică, înainte de a lua rangul episcopal. Miercuri. Eusebiu Istoria ecleziastică VI, 43.
3. Cuvântul στρατηγών, Valesius, într-o notă la acest loc, îl explică ca referindu-se la duumviri (duumviri) sau magistrați (magistratus) ai orașului Alexandria, observând pe bună dreptate că nu era nevoie să se trimită comandanți militari împreună cu centurionul, care ei înșiși nu însoțeau niciodată criminalii la locul exilului. Duumvirii și magistrații, deși ocupau o poziție mai puțin proeminentă în comparație cu comandanții militari, erau numiți și comandanți militari de către greci. Aceștia erau obligați să aresteze criminalii, să-i supună arestării preliminare, să-i aducă în fața judecătorilor și să-i însoțească la locul exilului. În scrisoarea Sfântului Atanasie către călugări există indicii foarte clare că în Alexandria, pe lângă trupele romane, exista o gardă a orașului care avea comandanți speciali (Opere ale Sfântului Atanasie, partea a 2-a, Moscova 1852, pp. 136 și 157, unde „comandantul orașului” Gorgonius se distinge de „rațele” sau comandanții romani Sebastian și Sirian).
4. Un oraș de coastă din districtul Marmaris din Libia.

5. Între primul și al doilea fragment al epistolei, Eusebiu inserează observația: „apoi puțin mai jos (Dionisie) spune”.
6. Desigur, ciuma care a făcut ravagii în Alexandria aproape pe toată durata slujbei episcopale a Sfântului Dionisie.
7. Conform mărturiei Sfântului Atanasie (Vita b. Antonii), „egiptenii aveau obiceiul de a îngropa cu evlavie trupurile decedați, și în special pe cele ale sfinților martiri, înfășurându-le în pânză de in, nu aruncându-le (imediat) în pământ, ci așezându-le pe un pat și depozitându-le în locuri private.”
8. Evsev. Biserica ist. VI, 41, 42, 44.
9. Ὁ κακῶν τῇ πόλει ταύτῃ μάντις καὶ ποιητής. Aceste cuvinte pot fi traduse și astfel: „predicătorul și vinovatul dezastrelor (care s-au întâmplat) în acest oraș”; dar nici măcar o astfel de traducere nu exclude ideea că poetul a fost vinovatul mișcării populare împotriva creștinilor. Predictorii păgâni iubeau să-și prezinte profețiile în formă poetică, lucru la care se pare că face aluzie Sfântul Dionisie în cuvintele citate.
10. Sfântul Dionisie, numindu-l pe sfântul mucenic „Macarie”, care înseamnă fericit, are evident în minte cuvintele Mântuitorului: fericiți veți fi voi când vă vor ocări oamenii, vă vor prigoni și vor zice tot felul de lucruri rele împotriva voastră, mințind, pentru Mine (Matei 5, 11).
11. Gogod în Egiptul Central.
12. În plus, Eusebiu notează: „Apoi, puțin mai jos, Dionisie adaugă următoarele.”
13. Compară cuvintele Mântuitorului: oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu (Matei 10:32).
14. Fragmente din aceste interpretări sunt tipărite în Rout, Reliquiae sacrae, voi. II. 1814, p. 395-409.
15. Iov XI, 23-24. Sfântul Dionisie dă cuvintelor textului sensul unei propoziții afirmative, și nu al uneia interogative, deși în context conțin, fără îndoială, o întrebare.
16. În loc de ἔλαμψεν, evident că trebuie citit οὐκ ἂν ἔλαμψεν sau οὐκ ἂν οὕτως ἔλαμψεν, după cum citește Simon de Magistris (ibid., nota p. 2222).
17. Iov XXXI, 24-25.

18. Iov XXXI, 1.
19. Iov III, 25.
20. Iov XXX, 25.
21. Iov VII, 16.
22. Iov XI, 6. Sfântul Dionisie transmite doar ideea textului sacru conform traducerii LXX.
23. Evident, Sfântul Dionisie se referă aici la Hristos, prefigurat de Iov și care ne oferă un exemplu inimitabil de răbdare prin suferințele Sale.
24. Sunon de Magistris completează aici textul grecesc și în locul cuvintelor: κακουργίαν oferă lectura noastră acceptată: τὰ τῆς γυναικὸς μόνον ῥῆματα καὶ πέτραταν στερόταν στεοραν στη κατασεΐειν ἱκανὰ ἦν. ὅρα δὲ τὴν κακουργίαν. Vezi Simon de Magistris, ibid., p. 26, aprox. eu.
25. Psalmul CXLIV, 3.
26. Sir. XLIII, 31-32.
27. Iov XII, 13.
28. Proverbe II, 6.
29. Înțelepciunea VII, 15.
30. Zah. IX, 17.
31. Domnule. I, 7.
32. Domnule I, 8-9.
33. Varianta III, 14-15.
34. Varianta III, 12-13.
35. Fragmentul de față cu comentariul la Iov XXVIII, 20-23 în colecția de comentarii la cartea lui Iov (Patricius Iunius, Catena graecorum patrum in beatum Iob, collectore Niceta, Londini, 1637, p. 430) este plasat ca comentariu la XXVIII, 12, 12, evident, reprezentând, evident, conținutul său, un comentariu al lui Iov în XXIII. 20-23.

